

บทความวิจัย

อิทธิพลสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและกระบวนการนิเทศ
ภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์นักเรียน

ทรงศักดิ์ พลศักดิ์*, ภาณุมาศ จินารัตน์ และดวงเดือน ศิริโท
มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น
อีเมล: thammanoon@umt.ac.th

บทคัดย่อ

การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาควบคู่ไปพร้อมกับการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาจะส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์นักเรียนได้หรือไม่ ผู้วิจัยได้นำไปพัฒนาเป็นเครื่องมือวิจัยและรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 364 คน และนำกลับมาวิเคราะห์ผลด้วยสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลวิจัยพบว่า องค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลพยากรณ์ต่อผลสัมฤทธิ์นักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีคะแนนมาตรฐานขององค์ประกอบความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการเรียนการสอนที่ -0.02 ทักษะการสอน $.09$ และคุณลักษณะครู -0.01 รวมถึงมีสัมประสิทธิ์ถดถอย R^2 เท่ากับ $.00$ ความคลาดเคลื่อนสะสม $.30$ กับมีความแปรปรวน F เท่ากับ $.612$ Sig. $.608$ นอกจากนี้ องค์ประกอบกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีอิทธิพลพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์นักเรียนได้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ประกอบด้วย องค์ประกอบการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนมีคะแนนมาตรฐานที่ $.10$ การวางแผนและคัดเลือกแนวทาง -0.02 การพัฒนาสื่อและเครื่องมือติดตามผล $.08$ การดำเนินการนิเทศ $.05$ และการประเมินผลกับรายงานการนิเทศอีก $.04$ โดยมีสัมประสิทธิ์ถดถอยที่ $.01$ ความคลาดเคลื่อนสะสม $.30$ และความแปรปรวน F เท่ากับ $.658$ (Sig. $.656$)

คำสำคัญ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา, กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา, ผลสัมฤทธิ์นักเรียน

Received: June 5, 2024, Revised: June, 22, 2024, Accepted: June, 25, 2024

* Corresponding author

THE INFLUENCES OF ADMINISTRATOR'S LEARNING MANAGEMENT COMPETENCY AND INTERNAL SUPERVISION PROCESS ON STUDENT ACHIEVEMENT

Songsak Palasak, Panumat Jinarat and Duangduen Siritoo*

The Eastern University of Management and Technology

Email : thammanoon@umt.ac.th

Abstract

Whether or not the development of the administrator's learning management competency along with the development of internal supervision process could enhance student achievement or not, must be explored. The researcher developed research tool and collected 364 respondents before analyzed by multi-regression analysis.

The research results reveal that the elements of the administrator's learning management competency influenced and predicted no significant to student achievement, with Beta of the constructions in terms of the understanding on teaching and learning management, teaching skill and teacher characteristic at -.01, .09 and -.01, respectively with $R^2 = .00$, accumulated error = .30 ($F = .612$, Sig. .608). Besides, the elements of internal supervision process also influenced and predicted no significant to student achievement, with Beta of the constructions in terms of condition study and learning and teaching problem, planning and selection direction, media and monitoring tools development, supervision operation and supervision evaluation and report at .10, -.02, .08, .05 and .04, respectively with $R^2 = .01$, accumulated error = .30 and $F = .658$ (Sig. .656).

Keywords: Administrator's Learning Management Competency, Internal Supervision Process, Student Achievement

* Corresponding author

บทนำ (Introduction)

สภาพผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่ยังคงตกต่ำอย่างต่อเนื่องตลอดหลายปีการศึกษาที่ผ่านมาของสังคมส่งผลให้องค์กรและหลายหน่วยงานต่างเร่งระดมค้นหาแนวทางสำหรับนำไปพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนทั้งที่เกี่ยวกับความรู้พื้นฐาน ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิตและความฉลาดรอบรู้เท่าทันสื่อและสิ่งแวดล้อมเทคโนโลยีทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้มีศักยภาพพร้อมสำหรับการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมโลกที่เปลี่ยนไป (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล, 2565) แต่อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาให้บรรลุผลยังคงจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญของผู้บริหารสถานศึกษาในการขับเคลื่อนพลังความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนของครูให้ส่งต่อเนื่องไปยังการพัฒนาคุณภาพหรือผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) และด้วยเหตุนี้แม้สภาพการจัดการศึกษายุคปัจจุบันจะยังคงขาดประสิทธิภาพหากแต่ปรากฏร่องรอยความพยายามปฏิรูปการศึกษาอยู่อีกมากมาย (Pimpa, 2018)

การยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่สังคมกำหนดนั้นจำเป็นต้องอาศัยหลายปัจจัยรวมไปถึงการพึ่งพาความรู้ ทักษะและความชำนาญการด้านการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน (ชรอยวรรณ ประเสริฐผล และคณะ, 2556) โดยที่ครูหรือผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมี 1) องค์ความรู้ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) มีการพัฒนาทักษะและความชำนาญการด้านการจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้อยู่เสมอ 3) การพัฒนาบุคลิกภาพหรือคุณลักษณะความเป็นครู 4) มีมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการสอนตั้งแต่การวางแผนการสอน พัฒนาสื่อไปจนถึงการวัดประเมินตรงตามสภาพจริงของผู้เรียน 5) ความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพครู ทั้งนี้เพราะสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ความสามารถจัดกิจกรรมสื่อความรู้ไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมไปถึงเป็นความสามารถในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาของสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) และโดยธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาความรู้ เพิ่มขีดความสามารถไปจนถึงการอบรม บ่มเพาะผู้เรียนให้มีคุณสมบัติที่ดีที่นำไปใช้แล้วเกิดประโยชน์ต่อทั้งตนเองกับสังคมนั้นจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ดีสำหรับผู้เรียนที่ต่างกัน (Jinarat, 2023) ที่สำคัญคือผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการเสนอแนะ ให้คำแนะนำไปจนถึงปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างเกี่ยวกับการออกแบบและวางแผนการเรียนรู้ (Learning design and planning) การพัฒนาสื่อการสอน (Teaching media) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning activity) การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Learning environment) การวัดประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน (Authentic assessment) (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล, 2565) ทั้งนี้เพราะความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้เป็นตัววัดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนของทั้งผู้บริหารและครูของโรงเรียน (ประยูร บุญใช้, 2563)

ดังนั้น การมีความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นประเด็นที่สังคมให้ความสำคัญและสนใจในวิธีการลดบทบาทครูผู้สอนควบคู่ไปพร้อมกับการเพิ่มบทบาทผู้เรียนจากเดิมเป็นผู้รับการถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้จัดการความรู้ได้ด้วยตนเองนั้นทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักพัฒนาความรู้ความเข้าใจในบทบาทการนิเทศและติดตามผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับสามารถเสนอแนะกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน รวมไปถึงบอก แนะนำหรืออธิบายวิธีพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ (ศักดิ์รินทร์ นิลรัตน์ศิริกุล, 2563)

สำหรับบทความนี้ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ได้รับการศึกษาและทำความเข้าใจในหลายหลายพื้นที่ที่เพียงเพื่อหาข้อสรุปที่ชัดเจนต่อการพัฒนามาตรฐานในการปฏิบัติงานด้านการจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้จากครูสู่ผู้เรียนได้อย่างเชี่ยวชาญโดยเฉพาะกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่เชื่อมโยงอยู่กับชีวิตจริงของผู้เรียน (ชรอยวรรณ ประเสริฐผล และคณะ, 2556) ขณะที่ ประยูร บุญใช้ (2563) อธิบายว่าสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนเป็น

แนวคิดสำหรับนำมาใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีครูและผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบต่อการพัฒนาความสามารถนำเอาความรู้มาผสมกับทักษะการสอนไปใช้ในการออกแบบ วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาสื่อการสอนแล้วส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น (ประยูร บุญใช้, 2563) ทั้งนี้เพราะอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษาเป็นเหตุให้ครูและผู้บริหารที่รับผิดชอบต่อการสอนจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ ทักษะและความสามารถด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น (Jinarat, 2023) และด้วยเหตุนี้ทำให้ส่วนประกอบสำคัญของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารและครูนั้นประกอบด้วย 1) สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการออกแบบและวางแผนการเรียนรู้ (Learning design and planning) การพัฒนาสื่อการสอน (Teaching media) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning activity) การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Learning environment) การวัดประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน (Authentic assessment) 2) ทักษะการสอน (Teaching skills) การถ่ายทอดความรู้ทั้งแบบบล็อก แบบบ่มเพาะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) หรือการใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานจัดกิจกรรมผู้เรียน 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับผู้ประกอบอาชีพครู โดยเฉพาะความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน (Empathy) ไปจนถึงการเคารพในความแตกต่างของผู้เรียน (Respect) ด้วยเหตุผลที่ว่าจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุคปัจจุบันส่วนมากจำเป็นต้องพัฒนาเด็กให้รู้จักตนเองและเข้าใจในวิถีการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระตามรูปแบบเฉพาะตนของผู้เรียน (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2565)

ดังนั้น สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ (Learning management competence) เป็นความสามารถนำเอาวิชาความรู้และทักษะการสอนไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้อุทิศให้ผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะความสามารถ และลักษณะนิสัยที่นำไปใช้ประโยชน์แก่การดำรงชีวิตปัจจุบัน (ประยูร บุญใช้, 2563; Jinarat, 2023) โดยมีองค์ประกอบสำคัญควรแก่การพิจารณาต่อไปประกอบด้วย 1) สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการเรียนรู้ (Cognitive learning) โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการออกแบบและวางแผนการเรียนรู้ (Learning design and planning) การพัฒนาสื่อการสอน (Teaching media) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning activity) การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Learning environment) การวัดประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน (Authentic assessment) 2) ทักษะการสอน (Teaching skills) การถ่ายทอดความรู้ทั้งแบบบล็อก แบบบ่มเพาะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) หรือการใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานจัดกิจกรรมผู้เรียน 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับผู้ประกอบอาชีพครู (Teacher affective) โดยเฉพาะความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน (Empathy) ไปจนถึงการเคารพในความแตกต่างของผู้เรียน (Respect)

ส่วนกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา (Internal supervision) เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนต่างมีความเห็นตรงกันเกี่ยวกับการติดตามผลปฏิบัติงานครู รวมไปถึงการเข้าไปดำเนินการยุติปัญหา แก่ไขสภาพการจัดการศึกษาที่ไม่มีประสิทธิภาพไปจนถึงเข้าไปใช้ทุกความพยายามในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนทั้งนี้เพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา ปฏิรูปการศึกษาและการสร้างมาตรฐานการจัดการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) ขณะที่ ภิชาวิทย์ ยางงาม (2564) อธิบายว่ากระบวนการนิเทศเป็นแนวคิดในการช่วยให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุผลตามเป้าหมายการจัดการศึกษาของทั้งโรงเรียนและระดับประเทศ รวมไปถึงมีหลักในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอย่างเป็นระบบมาตั้งแต่ 1) การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานครู 2) การวางแผนและกำหนดทางเลือก 3) การพัฒนาสื่อเครื่องมือและวิธีการติดตามผลปฏิบัติงาน 4) การนิเทศติดตามผล 5) การประเมินและรายงานผลการนิเทศ ทั้งนี้กระบวนการนิเทศอาจจำแนกออกไปตามหน่วยงานหรือบุคลากรที่รับผิดชอบปฏิบัติงานด้านการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานและมาตรฐานการปฏิบัติสำหรับครูคือการนิเทศภายในสถานศึกษา (Internal supervision) ที่โดยปกติ

มักเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและฝ่ายบริหาร หรือคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีความรู้ความชัดเจนชัดเจนต่อการจัดการศึกษาสังคม ส่วนอีกหนึ่งกระบวนการนิเทศนั้นเป็นการติดตามผลจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษาตลอดจนผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านและผู้มีอำนาจหน้าที่ในสังคมแล้วเรียกว่า กระบวนการนิเทศภายนอกสถานศึกษา (External supervision) หากแต่ทั้งสองกระบวนการมีขั้นตอน ระบบปฏิบัติการนิเทศ และวิธีดำเนินการนิเทศไม่ต่างกันทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายสำคัญของการนิเทศติดตามผลนั้นสัมพันธ์กับ 1) การยกระดับคุณภาพการศึกษา (Education quality enhancing) 2) ขับเคลื่อนการปฏิรูปคุณภาพการจัดการศึกษา (Education quality driving) และ 3) พัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียน (Students' competency development) ผ่านการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนของครูที่มีมาตรฐานสูงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Jinarat, 2023)

อย่างไรก็ตาม นิธิดา อติภัทรนันท์ และคณะ (2561) อธิบายกระบวนการนิเทศว่าเป็นการช่วยเหลือครูให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ได้ผลโดยเน้นการสังเกตพฤติกรรมการสอน (Teaching behavioral) บันทึกการสอน (Records) วิเคราะห์พฤติกรรมการสอน (Analysis behavioral) และจัดประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ (Conference) ซึ่งเชื่อว่าจะสามารถช่วยเหลือครูผู้สอนให้มีแนวทางสำหรับการพัฒนาผลการปฏิบัติงานของครูแต่ละคนให้ได้มาตรฐานมากขึ้น ทั้งนี้ได้ใช้เครื่องมือในการสังเกตการสอนตั้งแต่แบบสังเกตการสอน บันทึกการสอน แบบสะท้อนคิดและแบบตรวจสอบตนเอง (Self-monitoring) แล้วนำเข้าสู่กระบวนการสะท้อนความรู้จากกลุ่มผู้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนหลายคนโดยมุ่งหวังผลต่อการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานครูที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับผลผลิตผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ (Students' outcomes & Achievements) (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2565)

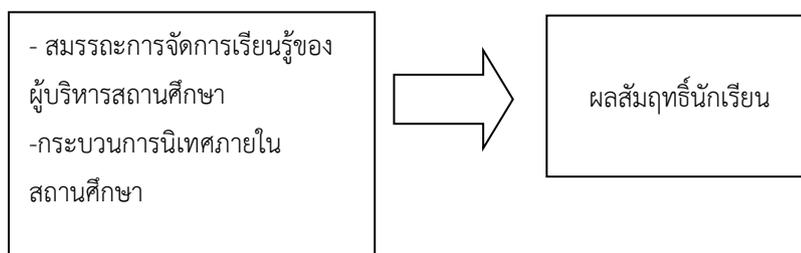
ดังนั้น กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา (Internal supervision) เป็นขั้นตอนการติดตามผลการจัดการเรียนการสอนสำหรับครู และการปฏิบัติงานอื่นของครูผู้สอนตามที่ได้รับมอบหมายมาจากผู้บริหารโรงเรียน (นิธิดา อติภัทรนันท์ และคณะ, 2561) โดยเน้นกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบและขั้นตอนเพื่อให้ครูมีผลปฏิบัติงานไปตามเป้าหมายและมาตรฐานเพิ่มมากขึ้น (ภิชาวิทย์ ยางงาม, 2564) ทั้งนี้มีขั้นตอนการนิเทศที่น่าสนใจประกอบด้วย 1) การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานครู (Teachers' performance problem & statement) 2) การวางแผนและกำหนดทางเลือก (Planning & choice) 3) การพัฒนาสื่อ เครื่องมือและวิธีการติดตามผลปฏิบัติงาน (Media, instruments & method) 4) ดำเนินการนิเทศติดตามผล (Supervision practicing) 5) การประเมินและรายงานผลการนิเทศ (Evaluation & reports)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ (2564) ได้รายงานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนและความสามารถด้านอื่นของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาทั้งชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ว่าต่ำกว่าเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานตามที่สังคมกำหนดโดยเฉพาะผลทดสอบการเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำกว่าในกลุ่มความรู้และมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 31.05-43.48 และนั่นสะท้อนชัดว่าปัญหาสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนอยู่ที่ 1) ผู้เรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 2) ผู้เรียนขาดทักษะความสามารถพอสำหรับการยกระดับคุณภาพชีวิตได้ทัดเทียมกับกลุ่มคนรุ่นเดียวกันในสังคม ซึ่งจากเหตุผลนี้มีความเกี่ยวข้องกับความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนไปจนถึงผู้เกี่ยวข้องอื่นโดยเฉพาะกลุ่มศึกษานิเทศก์ที่มีจำนวนน้อยตลอดจนคุณภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนตามความต้องการของสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) นอกจากนี้แล้ว สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ (2565) ได้อธิบายถึงความรับผิดชอบต่อการนิเทศติดตามผลการจัดการศึกษาที่ยังไม่สามารถช่วยให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้ตามวัตถุประสงค์การจัดการศึกษาสังคม กล่าวคือผู้เรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานและยังคงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการนิเทศที่ได้ผลต่อการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาที่เน้นการยกระดับผลสัมฤทธิ์นักเรียน (วิชัย วงษ์ใหญ่

และมารุต พัฒนาผล, 2565) และในประเด็นนี้ Pongsut (2022) อธิบายผลสัมฤทธิ์นักเรียนเป็นเกณฑ์การตัดสินเกี่ยวกับระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนและคุณภาพการสอนของครู รวมถึงผลสัมฤทธิ์เป็นผลรวมกันของระดับความรู้ ทักษะความสามารถกับการพัฒนาลักษณะนิสัยของผู้เรียนผ่านการจัดการศึกษาของโรงเรียนซึ่งมีหลายแนวทางสำหรับนำไปพัฒนาหรือยกระดับผลสัมฤทธิ์นักเรียนผ่านเกณฑ์มาตรฐานทั้งการจบหลักสูตรและเป็นที่ยอมรับของทุกคนในสังคม และด้วยเหตุผลนี้ทำให้ผลสัมฤทธิ์นักเรียนเกี่ยวกับ 1) ความรู้พื้นฐาน หรือทักษะพื้นฐาน (Basic skills) ตั้งแต่การอ่านออกเขียนไปจนถึงความสามารถในการใช้ตัวเลข หรือผลที่ได้จากการคิดคำนวณไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันทั้งที่เกี่ยวกับการผลิตชิ้นงาน ผลงานหรือผลิตภัณฑ์ผู้เรียน กับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ มีความสมเหตุสมผล และสร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคม 2) ทักษะชีวิต (Life skills) ความฉลาดรอบรู้ในการเผชิญหน้ากับทุกปัญหาโดยไม่สร้างความเดือดร้อนทั้งตนเองและสังคม โดยเฉพาะความสามารถในการประกอบอาชีพอย่างสุจริตและปราศจากนิสัยชอบเอาเปรียบคนอื่นในสังคม 3) ความฉลาดรอบรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี สื่อดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ อันได้แก่ความสามารถในการประยุกต์หรือดัดแปลงสิ่งประดิษฐ์ด้านเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเอง สมาชิกอื่นในสังคมและส่วนรวม ทั้งนี้เพราะในกระแสโลกยุคปัจจุบันนอกจากมีการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็วแล้ว สังคมโลกยังเต็มไปด้วยความขัดแย้ง การแข่งขันที่ไม่ยุติธรรมรวมไปถึงสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ (ศุภณัฐ เต็มชัยอนันต์, 2023)

อย่างไรก็ตาม ผลสัมฤทธิ์นักเรียนถูกนำไปใช้วัดขนาดและคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน การพัฒนาคุณภาพการสอนของครูไปจนถึงความสามารถในการดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนอันเป็นทรัพยากรสำคัญสำหรับไปใช้ในการแข่งขันระหว่างประเทศของรัฐบาลรวมถึงนำไปใช้วัดระดับความสำเร็จหนึ่งของผู้เรียนที่ผู้บริหารและครูจำเป็นต้องร่วมกันพัฒนา (สุริยะ หาญพิชัย, 2563)

ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์นักเรียน (Students' achievement) เป็นผลรวมกันของความรู้ ทักษะความสามารถกับคุณลักษณะนิสัยที่ช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้แล้วเจริญเติบโตมีความก้าวหน้าและอาศัยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565; วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2565) มีส่วนประกอบหลากหลายที่สำคัญต่อการนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งสำหรับการพัฒนาสังคม ประกอบด้วย 1) ทักษะพื้นฐาน (Basic skills) ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณเป็นและแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ 2) ทักษะชีวิต (Life skills) การประกอบอาชีพที่สุจริต และการพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเองได้ทัดเทียมกับผู้อื่นในสังคม 3) ความฉลาดรอบรู้ (Literacy) ความรอบรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี และการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการประกอบอาชีพกับสร้างสรรค์ประโยชน์แก่สังคม

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective of the Research)

เพื่อศึกษาอิทธิพลองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้และกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีผลต่อการทำนายนายผลสัมฤทธิ์นักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษและยโสธร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) หมายถึงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษและยโสธร จำนวน 56 โรงเรียนโดยมีผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระวิชา และข้าราชการครูกับครูอัตราจ้างจำนวน 2,977 คนเป็นผู้ให้ข้อมูล (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ, 2564)

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 353 คนและเก็บเพิ่มอีก 11 คนเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นจากการเก็บข้อมูลได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 364 คน (กัญญสิริ จันทร์เจริญ, 2554) โดยสุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 13 คนประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระวิชาอีก 4 คนและข้าราชการครูอีก 7 คนเป็นผู้ให้ข้อมูล

วิธีสุ่มตัวอย่าง (Random sampling) ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากการจับสลากรายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในสังกัดร้อยละ 50 ได้โรงเรียนตัวอย่างจำนวน 28 โรงเรียนแล้วประชาสัมพันธ์พร้อมขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา จัดทำบัญชีรายชื่ออาสาสมัครผู้ให้ข้อมูลและจับสลากรายชื่อตัวอย่างให้ข้อมูล

2. เครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนาแบบสอบถามจากการทบทวนวรรณกรรมแล้วนำไปตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามนำมาปรับปรุงแก้ไขและนำไปทดลองใช้งานก่อนนำไปเก็บข้อมูลซึ่งช่วยให้ได้ผลการวิจัยที่มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับของนักวิชาการและสังคม (วีระศักดิ์ จินารัตน์, 2564) โดยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาแบบสอบถามต่อไปนี้

1) ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำเอาผลการวิเคราะห์สาระสำคัญจากการทบทวนวรรณกรรมแล้วนำมาร่างเป็นข้อคำถามที่ตรงตามวัตถุประสงค์วิจัย มีข้อความที่กระชับชัดเจนและมีอำนาจในการสื่อสารความเข้าใจได้ตรงกันของผู้ให้ข้อมูลเพื่อช่วยให้ได้คำตอบที่นำไปอธิบายผลวิจัยได้อย่างน่าเชื่อถือ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2559) หากแต่ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยแบ่งเป็นสองขั้นตอนย่อยประกอบด้วย

1.1) ขั้นตอนการร่างข้อคำถาม (Questionnaire draft) เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยนำเอาตัวบ่งชี้ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมของแต่ละตัวแปรมาร่างเป็นข้อคำถามและนำไปขอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาได้ตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษา รูปประโยคและความหมายที่กระชับชัดเจนแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำที่นำขึ้นหลักสำคัญอยู่ที่แต่ละข้อคำถามมีความปรนัยในตัวรวมไปถึงเป็นข้อความที่ไม่มีลักษณะชี้นำ ทั้งนี้เพราะการได้คำตอบที่ดีช่วยให้การอธิบายผลมีความผิดพลาดน้อยและอาจนำไปสู่การได้คำตอบที่ไม่ถูกต้องชัดเจนพอ (วีระศักดิ์ จินารัตน์, 2564)

1.2) ขั้นตอนการตรวจสอบความตรงเบื้องต้น (Validity test) เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยนำเอาร่างแบบสอบถามที่พัฒนาได้จากข้อที่ 1.1 ไปขอความเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษาและนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำโดยเฉพาะความสามารถในการตอบคำถามได้ตรงตามวัตถุประสงค์วิจัยอันเป็นหลักสำคัญของการทดสอบเครื่องมือวิจัยก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างเชื่อถือ ทั้งนี้เพราะการตอบคำถามได้ตรงตามวัตถุประสงค์วิจัยเป็นหัวใจ

สำคัญของการทำวิจัยทุกแบบ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2559) และนำมารวบรวมกันเข้าเป็นแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะต่อไปนี้

เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราวัด 5 ระดับมีตัวเลขกำกับตั้งแต่เลข 1 ถึง 5 โดยแต่ละตัวเลขมีความหมายกำกับไว้ว่า น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด รวมถึงแบ่งออกเป็น 4 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารจำนวน 23 ข้อ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา จำนวน 44 ข้อ

ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์นักเรียน จำนวน 19 ข้อ

2) ขั้นตอนการพัฒนาแบบสอบถาม (Questionnaire development) เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยนำเอาแบบสอบถามที่ร่างขึ้นมาได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่นเพื่อทดสอบความตรงและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล (วีระศักดิ์ จินารัตน์, 2564) โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์สำหรับการทดสอบต่อไปนี้

2.1) เกณฑ์ทดสอบความตรง ผู้วิจัยทดสอบตามค่า Goodness of fit อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 กับทดสอบตามค่า KMO ตั้งแต่ .80 ขึ้นไปกับค่า Extraction ไม่ต่ำกว่า .50 รวมถึงค่า Variance มากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ทดสอบความตรง (วีระศักดิ์ จินารัตน์, 2564)

2.2) เกณฑ์ทดสอบความเชื่อมั่น ผู้วิจัยทดสอบตามค่า Alpha ไม่ต่ำกว่า .80 และความเที่ยงตรงรายข้อมากกว่า .40 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์สำหรับการทดสอบแบบสอบถามนี้ (ประสพชัย พสุนนท์, 2557)

โดยมีผลทดสอบคุณภาพแบบสอบถามต่อไปนี้

แบบสอบถามนี้มีค่า KMO ที่ .84, .87 และ .64

มีค่า Extraction ระหว่าง .47-.74, .46-.69 และระหว่าง .26-.77

ค่า Variance ร้อยละ 60.77, 59.05 และร้อยละ 58.39

ค่า Alpha ที่ .68, .91 และ .67

ความเที่ยงตรงรายข้อระหว่าง .11-.50, .26-.58 และระหว่าง .10-.33

3. การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) ประชาสัมพันธ์โครงการวิจัยและประกาศรับสมัครอาสาสมัครผู้ให้ข้อมูลไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่จับสลากได้ และรับสมัครเครือข่ายที่สมัครใจในการให้ความช่วยเหลือและติดต่อประสานงานกับผู้วิจัยได้อย่างสะดวกของแต่ละโรงเรียนตัวอย่างสำหรับคอยประสานงานและให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล รวมถึงสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่สะดวกใจในการให้ข้อมูลงานวิจัยนี้ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามหลักจริยธรรมในมนุษย์ที่เน้นการให้ความเคารพและดำรงไว้ซึ่งประโยชน์ของผู้เข้าร่วมวิจัยทุกคน (เจนวิทย์ นวลแสง, 2564)

2) จัดทำบัญชีรายชื่ออาสาสมัครผู้ให้ข้อมูล พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์วิจัยและตอบข้อสงสัยให้ทุกคนได้เข้าใจตรงกันผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โทรศัพท์สนทนาและการตอบคำถามผ่าน Line และ Application อื่นที่ได้ตกลงไว้แล้วกับผู้ให้ข้อมูล

3) จับสลากรายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลพร้อมจัดส่งแบบสอบถามไปให้ รวมถึงแนะนำวิธีการตอบคำถามผ่านเครือข่ายในแต่ละโรงเรียน ตลอดจนนัดหมายวันเวลาในการรวบรวมแบบสอบถามส่งกลับคืนผู้วิจัย

4) ติดตามการนำส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยผ่านเครือข่ายในแต่ละโรงเรียน สอบถามปัญหาและดำเนินการแก้ไขทันทีเพื่อให้ได้แบบสอบถามกลับคืนครบตามจำนวนที่ต้องการ

5) ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน โดยคัดแยกเอาแต่เฉพาะแบบสอบถามที่มีคำตอบครบทุกข้อไว้สำหรับนำไปวิเคราะห์ผล

และผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลสำหรับนำมาวิเคราะห์ผลได้ร้อยละ 82.42

3.4) การวิเคราะห์ผล

ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

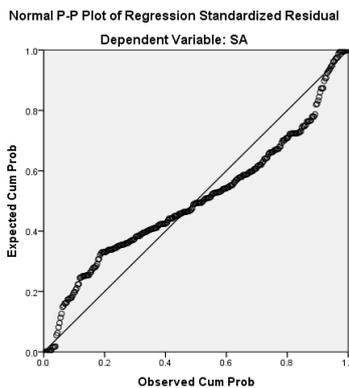
สรุปผลวิจัยและอภิปรายผล (Research Conclusions and Discussion)

ผลวิจัยพบว่าองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลพยากรณ์ต่อผลสัมฤทธิ์นักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีคะแนนมาตรฐานขององค์ประกอบความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการเรียนการสอนที่ -.02 ทักษะการสอน .09 และคุณลักษณะครู -.01 รวมถึงมีสัมประสิทธิ์ถดถอย R^2 .00 ความคลาดเคลื่อนสะสม .30 ก็มีความแปรปรวน $F = .612$ Sig. 608 ตามตารางแสดงประกอบต่อไปนี้

ตารางที่ 1 อิทธิพลองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

Independent	Beta	t-test	Sig.	Collinearity statistics
ค่าคงที่	-	10.86	.000	Tolerance .68-.75
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน cognitive	-.02	-.43	.666	VIF 1.33-1.47
ทักษะการสอน teaching skills	.09	1.31	.190	Collinearity .02-.96
คุณลักษณะครู affective	-.01	-.22	.823	Durbin-Watson 1.12

R^2 .00 Std error .30 $F = .612$ Sig. 608

จากตารางผลวิจัยพบว่า องค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 3 ด้านไม่มีอิทธิพลต่อการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์นักเรียน รวมถึงมีคะแนนมาตรฐานในทิศทางตรงข้าม และนำไปสร้างเป็นสมการแบบจำลองการพัฒนาได้ต่อไปนี้

$$SA = -.02\text{Cognitive} + .09\text{teaching skills} + (-.01\text{affective})$$

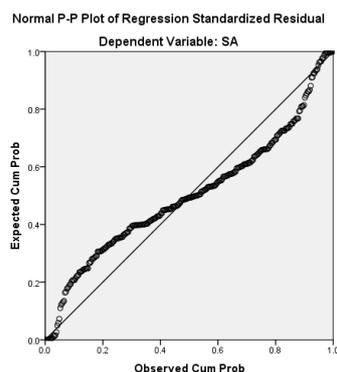
จากสมการผลวิจัยพบว่า มีแนวทางสำหรับนำไปพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาให้ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์นักเรียนประกอบด้วย 1) การพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน 2) การพัฒนาทักษะการสอน 3) การพัฒนาคุณลักษณะครู

นอกจากนี้แล้ว ผลวิจัยพบว่า มีองค์ประกอบกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีอิทธิพลพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์นักเรียน ประกอบด้วย องค์ประกอบการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนมีคะแนนมาตรฐานที่ .10 การวางแผนและคัดเลือกแนวทาง -.02 การพัฒนาสื่อและเครื่องมือติดตามผล .08 การดำเนินการนิเทศ .05 และการประเมินผลกับรายงานการนิเทศอีก .04 โดยมีสัมประสิทธิ์ถดถอยที่ .01 ความคลาดเคลื่อนสะสม .30 และความแปรปรวน $F = .658$ (Sig. 656) ตามตารางแสดงประกอบต่อไปนี้

ตารางที่ 2 อิทธิพลองค์ประกอบกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

Independent	Beta	t-test	Sig.	Collinearity statistics
ค่าคงที่	-	9.43	.000	Tolerance .34-.51
การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน TB	.10	.990	.323	VIF 1.95-3.20
การวางแผนและกำหนดทางเลือก PA	-.02	-.212	.533	Collinearity .00-.97
การพัฒนาสื่อและเครื่องมือติดตามผล MD	.08	.766	.444	Durbin-Watson 1.10
ดำเนินการนิเทศ SV	.05	.614	.540	
ประเมินและรายงานการนิเทศ ER	.04	.545	.586	

R^2 .01 Std error .30 $F = .658$ Sig. 656

จากตารางผลวิจัยพบว่า องค์ประกอบกระบวนการนิเทศที่มีอิทธิพลต่อการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์นักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีสัมประสิทธิ์ถดถอยที่ค่า $R^2 = .10$ มีความคลาดเคลื่อนสะสม .30 กับความแปรปรวนที่ $F .568$ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ รวมถึงนำเอาคะแนนมาตรฐานมาพัฒนาเป็นสมการแบบจำลองได้ดังต่อไปนี้

$$SA = .10TB + (-.02PA) + .08MD + .05SV + .04ER$$

จากสมการได้แนวทางสำหรับนำไปพัฒนาผลสัมฤทธิ์นักเรียนผ่านกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา จำนวน 4 แนวทางในเชิงบวกประกอบด้วย 1) แนวทางการพัฒนาการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน 2) แนวทางการพัฒนาสื่อและเครื่องมือติดตามผล 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินการนิเทศ 4) แนวทางการพัฒนาการประเมินและรายงานผลการนิเทศ โดยทั้ง 4 แนวทางมีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์นักเรียนได้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลวิจัย สรุปได้แสดงผลชัดเจนว่า การพัฒนาทักษะการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เดี่ยวที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์นักเรียนโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารแนะนำการปรับใช้ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แก่ครู เหตุผลเพราะ Masae (2018) ศึกษาแบบวัดทักษะรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีของเด็กมัธยมศึกษาในศตวรรษที่ 21 แล้วพบว่าจำเป็นต้องวัดขนาดทักษะเกี่ยวกับ 1) ทักษะการสืบค้นข้อมูล 2) ทักษะการวิเคราะห์ 3) ทักษะการประเมิน 4) ทักษะการสร้างสรรค์ และ 5) ทักษะการมีส่วนร่วม แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้กล่าวเพิ่มเติมถึงคุณประโยชน์จากการนำเอาสื่อเทคโนโลยีไปใช้งานของเด็กนักเรียน รวมไปถึงประโยชน์ที่ได้รับกับผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาหลังจากการนำเอาเทคโนโลยีไปใช้งานในชีวิตประจำวันของผู้เรียนในยุคสมัยของสังคมใหม่ที่จำเป็นต้องรู้จักใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันและแต่ละวันทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดของผู้เรียนเป็นเหตุให้ผู้บริหารสถานศึกษากับครูจำเป็นต้องร่วมกันศึกษาและพัฒนาการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้อย่างฉลาดรอบรู้เท่าทันสื่อกับเทคโนโลยี ซึ่งด้วยเหตุนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสื่อการสอน การนำเอาสื่อการสอนไปใช้ประโยชน์ต่อการแนะนำหรือนำไปใช้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกับครูที่รับการนิเทศ

ทั้งนี้ เพราะการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานครูส่งผลให้เด็กนักเรียนมีความฉลาดรอบรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมดิจิทัล และทักษะการสอน (Teaching skill) เป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมการนำเอาความรู้ความเข้าใจบวกกับคุณสมบัติอื่นไปใช้ในการจัดการเรียนรู้แล้วส่งผลกระทบต่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน (ชวนพิศ ศิลาดเดช และมาเรียม นิลพันธุ์, 2560) และเป็นไปได้มากที่จะสังเกตจากพฤติกรรมต่อไปนี้ 1) ผู้บริหารศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ 2) ผู้บริหารสรุปความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้จากการผลการทดลองใช้งาน 3) ผู้บริหารสามารถใช้ทักษะการสอนได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน 4) ผู้บริหารแนะนำการปรับใช้ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แก่ครู 5) ผู้บริหารจัดฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ 6) ผู้บริหารร่วมกับครูในการทดลองใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ใหม่ 7) ผู้บริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้แล้วยังเกี่ยวข้องกับ การวางแผนและกำหนดทางเลือก (Planning & Alternative) เป็นกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูด้านศึกษาข้อมูลกับสังเกตพฤติกรรมการสอนที่โดดเด่นกับที่ยังเป็นปัญหาขัดขวางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์นักเรียนแล้วนำไปสู่การการคัดเลือกกิจกรรมใหม่ สื่อการสอนใหม่ไปจนถึงวิธีวัดประเมินผลใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อยกระดับความสามารถผู้เรียนมากขึ้น (Somrit et al, 2021) ทั้งนี้สังเกตได้จาก 1) ผู้บริหารร่วมกับครูวางแผนการนิเทศไปในทิศทางพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน 2) ผู้บริหารร่วมวางแผนนิเทศเพื่อปรับพฤติกรรมการสอนของครู 3) ผู้บริหารร่วมกับครูคัดเลือกแนวคิดทฤษฎีด้านจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน 4) ผู้บริหารร่วมกับครูนำเอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้พัฒนาสื่อการสอน 5) ผู้บริหารร่วมกับครูทดลองใช้เครื่องมือใหม่ในการวัดประเมินผลตรงตามสภาพจริงของผู้เรียน 6) ผู้บริหารร่วมวางแผนการนิเทศติดตามการทำงานร่วมกันเป็นทีมของครูทุกคนในโรงเรียน 7) ผู้บริหารร่วมกับครูเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถผู้เรียน 8) ผู้บริหารร่วมกับครูวางแผนพัฒนาพฤติกรรมสอนไปตามแบบฉบับของครูแต่ละคน 9) การวางแผนการนิเทศส่งผลให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์การจัดการศึกษาชัดเจน 10) การเลือกรูปแบบการนิเทศส่งผลต่อการปรับพฤติกรรมสอนของครู

ดังนั้น การวัดทักษะการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับยุคสมัยที่ต้องการให้การจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้เป็นรากฐานสำคัญสำหรับนำไปใช้ในการเจริญเติบโตของชีวิตมนุษย์ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2565) อันเป็นเหตุผลสำคัญทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการสอนของตนให้ถูกต้องตามแนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสมไปกับการเปลี่ยนแปลงของความเจริญของโลก (Jinarat, 2023)

จากผลวิจัยที่สรุปได้อย่างน้อยมี 2 แนวทางสำหรับนำไปพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาให้ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์แก่นักเรียน โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดจากการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู ทั้งนี้เพราะกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและครูซึ่งอาจประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระความรู้และครูที่ได้เข้าร่วมสังเกตการณ์สอน จุดบันทึกพฤติกรรมการสอนไปจนถึงการประเมินผลงานวิชาการเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้สูงสุดของผู้เรียน (อภิชัย ชิมเทพ, 2542) ซึ่งด้วยเหตุดังกล่าวนี้ทำให้ 1) ผู้บริหารโรงเรียนเข้าร่วมสังเกตการณ์สอน 2) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการจุดบันทึกพฤติกรรมการสอน 3) คณะนิเทศร่วมกับครูศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้การสอน 4) คณะนิเทศร่วมกับครูวิเคราะห์แนวทางสำหรับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน 5) คณะนิเทศร่วมกันศึกษาแนวทางการวัดประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน 6) คณะนิเทศร่วมกันศึกษาแนวทางการพัฒนาสื่อการสอนที่ทันสมัย 7) คณะนิเทศร่วมกันพิจารณาปัญหาการใช้ปัญญาประดิษฐ์มาใช้เป็นฐานการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะการสังเกตการสอน การจัดบันทึกสภาพปัญหาและพฤติกรรมการสอนได้อย่างครอบคลุมนำไปสู่การวิเคราะห์แนวทางสำหรับการยกระดับผลสัมฤทธิ์สูงสุดของผู้เรียน (Jinarat, 2022) ขณะเดียวกันที่ Kangsang (2018) อธิบายว่ากระบวนการนิเทศทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษานั้นต่างมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสังคมให้มากขึ้น ผ่านการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนของครูที่อาจจำเป็นต้องศึกษาความไม่เข้าใจต่อวัตถุประสงค์การจัดการศึกษาของครูแต่ละคน รวมไปถึงการทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อจำกัด ปัญหาและอุปสรรคที่ขัดขวางการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างเต็มกำลังความสามารถทั้งนี้เพราะการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นผลเกิดจากการยกระดับมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ของครูที่มีความเข้าใจต่อจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์และอุดมการณ์การจัดการศึกษาของสังคม และด้วยเหตุนี้ช่วยให้ได้ข้อสังเกตเพิ่มเติมเกี่ยวกับ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าร่วมศึกษาปัญหาข้อขัดขวางการจัดการเรียนรู้ของครูทุกคน 2) ผู้บริหารร่วมศึกษาแนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนรู้อย่างเต็มกำลังความสามารถของครูแต่ละคน ด้วยเหตุผลเพราะการนิเทศเป็นกระบวนการส่งเสริม ช่วยเหลือและพัฒนามาตรฐานการจัดการเรียนรู้ของครูไปในทิศทางเดียวกันกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสังคม (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2564)

ดังนั้น การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู (Teaching problem & statement) เป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบของทุกสถานศึกษาเพื่อมุ่งค้นหาศักยภาพการสอนอย่างเต็มกำลังความสามารถของครูผู้สอนทุกคน (Kangsang, 2018 โดยสังเกตจากพฤติกรรมต่อไปนี้ เกี่ยวกับ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าร่วมศึกษาปัญหาข้อขัดขวางการจัดการเรียนรู้ของครูทุกคน 2) ผู้บริหารร่วมศึกษาแนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนรู้อย่างเต็มกำลังความสามารถของครูแต่ละคน 3) ผู้บริหารโรงเรียนเข้าร่วมสังเกตการณ์สอน 4) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการจุดบันทึกพฤติกรรมการสอน 5) คณะนิเทศร่วมกับครูศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้การสอน 6) คณะนิเทศร่วมกับครูวิเคราะห์แนวทางสำหรับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน 7) คณะนิเทศร่วมกันศึกษาแนวทางการวัดประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน 8) คณะนิเทศร่วมกันศึกษาแนวทางการพัฒนาสื่อการสอนที่ทันสมัย 9) คณะนิเทศร่วมกันพิจารณาปัญหาการใช้ปัญญาประดิษฐ์มาใช้เป็นฐานการจัดกิจกรรมของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์

ผู้วิจัยแนะนำให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้และกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาให้ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์นักเรียนตามแนวทางต่อไปนี้

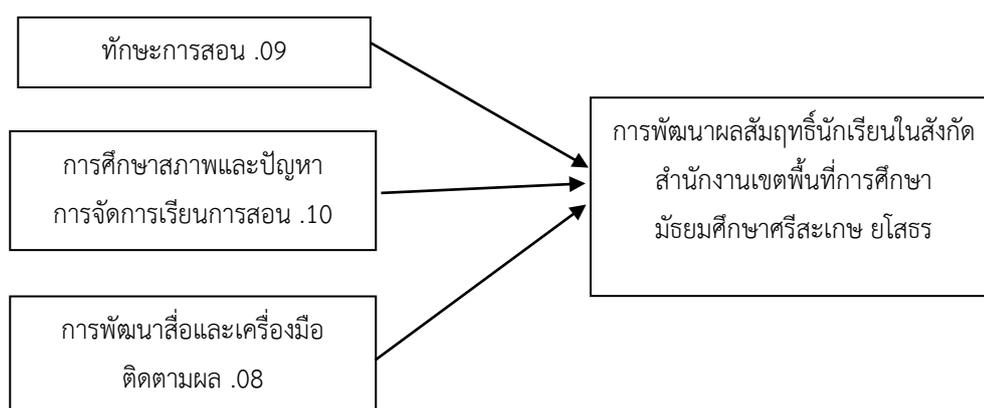
1.1) การพัฒนาทักษะการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารแนะนำการปรับใช้ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แก่ครู ผู้บริหารแนะนำการปรับใช้ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แก่ครู และผู้บริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีอย่างเป็นระบบ

1.2) การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู ประกอบด้วย ผู้บริหารร่วมศึกษาแนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนรู้อย่างเต็มกำลังความสามารถของครูแต่ละคน คณะนิเทศร่วมกับครูศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนการสอน คณะนิเทศร่วมกับครูวิเคราะห์แนวทางสำหรับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และคณะนิเทศร่วมกันศึกษาแนวทางการวัดประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน

1.3) การพัฒนาสื่อและเครื่องมือติดตามผลการนิเทศภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย ครูนำเอาผลการนิเทศไปพัฒนาพฤติกรรมการสอนของตน ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพครูจากการนิเทศภายในสถานศึกษา และผู้บริหารแนะนำการพัฒนาผลงานวิชาการที่เหมาะสมกับศักยภาพครูแต่ละคน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยแนะนำให้เข้มงวดกับการเก็บข้อมูลและนำไปวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู รวมไปถึงการทำวิจัยเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทักษะการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ความรู้ใหม่ (New body of Knowledge)

ภาพประกอบที่ 2 แบบจำลองการพัฒนาผลสัมฤทธิ์นักเรียน

จากภาพประกอบผลวิจัยพบว่า การยกระดับผลสัมฤทธิ์นักเรียนให้สูงขึ้นไปจากเดิมได้มีอย่างน้อย 3 แนวทางประกอบด้วย 1) การพัฒนาทักษะการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา 2) การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู และ 3) การพัฒนาสื่อและเครื่องมือติดตามผลการนิเทศภายในสถานศึกษา ทั้งนี้ทั้งสามแนวทางมีผลกระทบต่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์นักเรียนในเชิงบวก

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2566-2570)*, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- กัญญสิริ จันทร์เจริญ. (2554). การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, สืบค้นจาก https://www.ict.up.ac.th/surinthis/ResearchMethodology_2554/%
- เจนวิทย์ นวลแสง. (2564). จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์กับการวิจัยทางสังคมศาสตร์, *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 10(2), 131-155.
- ชวนพิศ ศิลาดเดช และมาเรียม นิลพันธุ์. (2560). การพัฒนาสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล, *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี*, 6(2), 79-88.
- ชะรอยวรรณ ประเสริฐผล อนุชา กอนพ่วง วิทยา จันทร์ศิลา และฉลอง ชาตรุประชีวิน. (2556). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา, *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 15 ฉบับพิเศษ, 43-53.
- นิธิดา อติภัทรนันท์ จารวี เพชรแก้ว พิมพ์พธู สุภาพิมพ์ และณัฐนันท์ นิเวศน์วรการ. (2561). *การศึกษารูปแบบการนิเทศ CWS เพื่อส่งเสริมสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, รายงานวิจัย
- ประยูร บุญใช้. (2563). สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูประถมศึกษา, *วารสารเซนต์จอห์น*, 23(33), 240-258.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2557). ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในงานวิจัยเชิงปริมาณ, *วารสารปริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 27(1), 144-163.
- ภิกษาวิทย์ ยางงาม. (2564). *กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนบรรหารแจ่มใส 3*, การค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2565). ทักษะการเรียนรู้และพัฒนา, ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้, สืบค้นจาก <http://www.curriculumandlearning.com/upload/Books>
- วีระศักดิ์ จินารัตน์. (2564). *ระเบียบวิธีวิจัยสมัยใหม่*, พิมพ์ครั้งที่ 1; อุบลราชธานี, ยงสวัสดิ์ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด.
- วีระศักดิ์ จินารัตน์. (2564). *มาตรฐานงานวิจัยเชิงปริมาณและการพัฒนา*, พิมพ์ครั้งที่ 1; อุบลราชธานี, ยงสวัสดิ์ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด.
- ศักดิ์นรินทร์ นิลรัตน์ศิริกุล. (2563). *การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก: กรณีศึกษาศาสตร์วิทยาเขตสตึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32*, วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศุภณัฐ เต็มชัยอนันต์. (2023). AI กับอนาคตการศึกษา ตัวช่วยที่ทำให้เด็กเก่งขึ้น หรือตัวการขัดขวางการเรียนรู้ทำลายอาชีพครู, สืบค้นจาก <https://thepotential.org/knowledge/ai-future-education/>
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2559). การพัฒนาแบบสอบถามและการวัดทางจิตวิทยา, *วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน*, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 3(1), 35-48.
- สุริยะ หาญพิชัย. (2563). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มในรายวิชาสถานการณ์โลกปัจจุบัน, *วารสารฉลวยศรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*, 4(1), 15-25.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ. (2564). รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. สืบค้นจาก <https://sskpeo.moe.go.th/download/%>
- อภิชัย ชิมเทพ. (2542). แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน, สืบค้นจาก

<https://www.gotoknow.org/posts/200728>

- Jinarat, P. (2023). Guidelines for developing educational management and learning management using cultivate and block that affects the students' reflection on values and meanings. UMT research.
- Kangsang, A. (2018). *The role of supervision of the school administrators as perceived elementary schools in Sabayoi district of Songkha province*, thesis of Hatyai University.
- Masae, P. (2018). *Development of measurement scale on media literacy in the 21st century for lower secondary school students by applying polytowous item response theory*, thesis of Prince of Songkla University.
- Pimpa, P. (2018). Current Thai studies, *Academic Journal of Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus*, 7(1), 242-249.
- Pongsut, L. (2022). The guidelines to develop academic achievement of students in the low grades, *JAPDEAT*, 4(3), 57-73.
- Somrit, W., Ouppinjai, S., & Wetcha, P. (2021). The guidelines for internat supervision administration of learning management for school under Phayao primary education service area office 2, *Journal of MCU Phetchaburi Review*, 4(1),